

Historien som maskulint basketak

Næringslivshistorie kan med fordel handle litt mindre om «gutta boys».

Innlegg
Christine
Myrvang

Aker vil ikke utgi Henrik H. Langelands bok om konsernets nyere historie. Det verbale basketaket som har oppstått, minner en på at næringslivshistoriske bokverk ofte spiller bedriftenes makthierarki. Kanskje bøkene bør handle litt mindre om ledende menn og litt mer om damene ved skrivemaskinene?

Alle detaljene rundt hvorfor Røkke og kompani har mislikt Langelands bokmanus, er ikke kjent. Hvorvidt kontrakten åpner for sensurering, ser partene ut til å strides om. Men vi vet at boken er stoppet.

Ifølge informasjonssjef Atle Kigen i Aker mener «flere personer med lang fartstid og erfaring» i konsernet at Langelands fortelling ikke er «representativ» for «det Aker de kjenner» (DN 18.11.2017). Toppledergruppen og flere kommunikasjonssjefer skal ha lest og kommentert manus. Sannsynligvis tilhører de aktuelle pondusene i overveiende grad hankjønn. I dagens konsernledelse er syv av syv direktører menn.

Saken trigger mange tanker rundt slike jubileumsverk. Hva innebærer det å skrive en representativ og relevant bedriftshistorie?

Det næringslivshistoriske habitatet regjeres av hanner. Det skrives stort sett om menn, noe som reflekterer den maskuline dominansen øverst i bedriftshierarkiet. De som skriver historien, enten de er historikere, journalister eller romanforfattere, er nesten utelukkende menn. Og skulle bøkene slumpe til å bli anmeldt

Basketaket om Aker historie trigger mange tanker rundt jubileumsverk. Hva innebærer det å skrive en representativ og relevant bedriftshistorie, spør Christine Myrvang. Bildet er fra 1974. Foto: NTB scanpix

eller kommentert, kan du banne på at det er en mann som står for den øvelsen også.

Ofta blir dette topptunge historier om menn med makt. Det er helt klart viktig å gå makten etter i sømmene, også kjønnsmakten, selv om den sjelden problematiseres i næringslivshistoriske verk. Jeg har blant annet skrevet en våpenfabrikks historie, og forstår naturligvis at man ikke kommer unna Makt med stor M.

Christine Myrvang, næringslivshistoriker.

Min erfaring er imidlertid at det kan bli for mye av det dette mektige og mannlige gode. Som (kvinnelig) næringslivshistoriker opplever jeg ofte at dragkampen rundt en bedriftshistorie ender i et maskulint basketak mellom ledende, gjerne eldre, menn og mannlige historikere. Mine kolleger er opptatt av å ta et oppgjør med fortidens direktører og investorer, korrigerer dem og felle dommer over deres gjøren og laden.

Det er viktig, jeg anerkjenner det. Og noen historikere

skriver en slik spisset og topptung historie på en skarp-sindig og fengende måte. Historikere bør imidlertid være forpliktet overfor forskningsobjektet i vid forstand.

Når objektet er en bedrift, hva er da den «relevante» innretningen på historien? Hva gjøres interessant for den historiske analysen? Er det først og fremst bedriftens økonomiske resultater, bunnlinjen, som skal forklares? Hvordan ledende enkeltaktører har lyktes eller feilet forretningsmessig?

Satt på spissen: Hvem «eier» egentlig historien? Både romanforfattere og forskere bør insistere på sin frihet, slik at også fortellingens objekt blir definert mer uavhengig av menn med makt. Det er krevende å skrive historie gjennom kildestudier på ulike nivåer. Men resultatet kan bli langt mer interessant.

Bedrifter er befolket av verdifulle mennesker på mange plan, og hvordan selskapene virker i omgivelsene, med sine produkter og tjenester, bør være relevant stoff. Industrielle og kommersielle krefter har skapt forbrukersamfunnet, på godt og vondt. Såpeindustriens reklame og salgssapparat har formet våre

hygieniske vaner. Forsikringsagenter har reist land og strand rundt for å spre usikkerhet og selge trygghet. I en våpenfabrikk er politiske og kulturelle maktforhold innrisset i produktene som fremstilles.

Også «kontordamer» har rett til en fortid, for å parafasere sosialhistoriker Edvard Bull, som for sin del var opptatt av arbeiderklassen. I dag er det maskuline, topptunge hegemoniet innen næringslivshistorien så massivt at selv kvinner ansatt på andre nivåer i bedriftshierarkiet synes det er naturlig at historien ikke handler om dem.

Selv prøver jeg å gjøre noe med den rådende usynliggjøringen av funksjonærer og vanlig kontorarbeid, og er i gang med å skrive kontorets historie. Bokprosjektet vil kaste nytt lys over næringslivshistorien, men er ikke så lett å få finansiert oppdragsveien.

Har noen rike onkler og tanter der ute kroner å avse, er det bare å melde seg.

Christine Myrvang, næringslivshistoriker, Institutt for kommunikasjon og kultur, Handelshøyskolen BI

På nattbordet
Anne Grethe
Solberg

Alder: 59
Stilling: Forsker, lederutvikler HiOA

– «Alt lyset vi ikke ser», Pulitzerpris-vinner av Anthony Doerr. Den består av to ulike historier fra Andre verdenskrig som samler seg mot slutten. Den ene fortellingen handler om en gutt som heter Werner og er god til å koble radioer, den andre handler om en blind jente som får i oppdrag å passe på en diamant. Disse to reisene nærmer seg mot slutten.

– **Hva fikk deg til å velge denne?**

– Jeg liker godt slike fragmenterte bøker, historier som til å begynne med overhodet ikke henger sammen. Men så beveger de seg mot en fantastisk løsning. Litt som «Sliding Doors», om hvilke valg man tar og hvilke konsekvenser de får. Haruki Murakami har noe av det samme i «Fargeløse Tsukuru Tazaki og hans pilegrimsår».

– **For hver utrolige tilfeldighet man opplever er det jo mange man også går glipp av. Møter man en gammel bekjent i et supermarked i utlandet, må det være mange tilfeller der man akkurat har unngått hverandre.**

– Det er akkurat det, det er slik folk lever, med møtepunkter mellom ulike liv. Det er mye i ens liv man kan endre, men noen ting kan man virkelig ikke ta tak i. Jeffrey Archer har en bok som heter «Cain and Abel», om en miljardærsønn fra Boston og en fattigutt fra Polen, der den fattige overtar statusen til den rike. Men det blir fort mursteiner når en forfatter først tyr til dette grepet, det blir mye tekst.

– **Søker du aktivt etter slike fortellinger?**

– Mange bøker har jo elementer av dette. Men jeg liker når forfatteren tør å dra det lengre. Men blir det for usannsynlig, blir det ødeleggende.

– **Leseopplevelser i barndommen?**

– Nancy Drew, det var en innertier, altså. Hun var en rollemodell, ured, snarådig og handlekraftig.

– **De prektige men pappaktige Hardyguttene hadde sin støtte-spiller i den overvektige Chet. Men var det man idag kaller nerd, men gjorde det mulig for flere gutter å finne noen å identifisere seg med. Hadde Nancy Drew en tilsvarende sidekick?**

– Jeg er ikke helt sikker, men jeg synes å huske hun hadde tett forhold til sin far.

– **Juleønsker?**

– Vigdis Hjorth og Helga Hjorth.

DN
Dagens
Næringsliv

Sentralbord 22 00 10 00 Kundeservice 815 11 815 Annonse 22 00 10 75

Dagens Næringsliv
Christian Krohgs gate 16,
Postboks 1182 Sentrum,
0107 Oslo

www.dn.no

Redaksjonen etter kl. 16.30

Desken: 22 00 13 30

Etterbørs: 22 00 10 05

Finans/næringsliv: 22 00 13 64

Foto: 22 00 13 07

Innholdssjef: 22 00 10 03

Livsstil: 24 10 17 29

Nyhetsredaktør: 24 10 14 30

Politikk/utenriks: 22 00 10 04

Redaksjoner utenlands

Asia: +66 7622 597

Redaksjoner utenfor Oslo

Kristiansand: 38 0713 00

Stavanger: 51 85 81 10

Tromsø: 47 82 84 99

Epost

annonse@dn.no

kundeservice@dn.no

redaksjonen@dn.no

utgavesjef@dn.no

Etterbørs

Epost: etterbors@dn.no

Innlegg sendes til

etterborsdebatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk:

Maks 4000 tegn (cirka

700 ord). Underinnlegg/

replikk: Maks 1000 tegn.

Vilkår: Distribusjon, kopiering, medieovervåking eller annen bruk av vårt og våre leverandørers innhold for kommersielle formål krever særskilt avtale. Se www.dn.no for våre øvrige vilkår. Copyright Dagens Næringsliv. DN betinger seg retten til å lagre og utgi alt innhold i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere, og til å forkorte innlegg.